

Bankakanningin

Grannskoðanin fær harðar ákoyringar frá kanningarnevndini

Tað eru ikki bara politikarar og embætismenn í Danmark, sum hava borið seg skeivt at í málinum um Føroya Banka. Eisini grannskoðarar bankans fáa av at vita. Teir vóru sambært frágreiðingini vitandi um, at bankin var í djúpari kreppu

SVEINUR POULSEN

Tað vóru politikararnir og embætismennirnir, serliga teir dansku, sum fingu av at vita, teir fyrstu dagarnar eftir, at frágreiðingin frá bankakanningarnevndini var gjøgnumlisin.

Í Danmark varð lagt upp til, at frágreiðingin skuldi fáa fylgjur fyri stjórnina, og eisini varð tosað um, at frágreiðingin skuldi fáa avleiðingar fyri embætismennin.

Í skrivandi løtu sær tað tó ikki út til at enda so galið.

Tað eru tó aðrir partar

vavdir inn í søguna um Føroya Banka.

Danska blaðið Jyllands-posten, skrivaði í gjár, at ein av fremstu ríkisgóðkendu grannskoðarum í Danmark, Jørgen Frank Jacobsen, er hart kroystur, orsakað av bankamálinum.

Jørgen Frank Jacobsen er fastur grannskoðari hjá Den Danske Bank og hjá stóru dansku vinnufyrirkuni A. P. Møller, sum samstundis er stórtættari í Den Danske Bank.

Saman við Paula Ellefsen var hann grannskoðari hjá P/F Føroya Banka.

Tað er uppgávan hjá grannskoðanini at tryggja, at tað, sum í roknskapinum stendur, er rætt.

Hetta verður gjørt við at eftirkanna roknskapin. Fullkomin kanning er ómögulig, og tí verður grannskoðanararbeiðið bygt á stakroyndir.

Tá grannskoðararnir hava kannað tað sum í roknskapinum stendur, geva teir roknskapinum eina átekning. Henda átekning kann verða blonk, sum sagt verður á fakmáli, ella kann hon innihalda fyrirvarni fyri, at eithvørt í roknskapinum ikki er nøktar,dið, eftir teirra hugsan.

Ein partur av arbeiðnum hjá grannskoðanini er m. a. at lesa fundarfrágreiðingar frá nevndarfundunum. Tað kann jú vera, at onkur nevndaravgerð, ella onkur upplýsingar standa har sum kunnu fáa negativa ávirkan á roknskapin.

Koma grannskoðararnir fram á eithvørt, sum kann fáa negativa ávirkan á roknskapin, skulu teir gera vart við hetta í átekningini, um so er, at ávirkanin er so stór, at tað hevur týðning fyri um roknskapurin er rættur.

Pauli Ellefsen var saman við dananum, Jørgen Frank Jacobsen grannskoðari í P/F Føroya Banka í 1992. Teir undirskrivaðu roknskapin við blankari átekning. Sambært frágreiðingini frá kanningarnevndini í bankamálinum var hetta ikki rætt.

Kanningarnevndin metir, at tað er júst ein slíkur upplýsingur, grannskoðararnir hava gloymt at tikið fyrirvarni fyri í átekningini í 1992-roknskapinum.

Í fundardarfrágreiðing frá nevndarfundi í Føroya Banka, 14. oktober 1992, stóð at lesa:

»Hvis der i dag, den 14. oktober 1992, skulle anvendes et hensættelsesprincip der svarer til det, Den Danske Bank anvender, kunne det ikke udelukkes, at der inclusive bestående hensættelser og konstaterede tab i indeværende år ville være behov for hensættelser på 1-1,5 mia. kr. i løbet af de kommende år«.

Blank átekning

Hetta er m. a. tað, sum grannskoðararnir hjá Føroya Banka ikki gera vart við í átekningini.

Og tað sjálvt um teir í protokollini gera vart við, at teir hava lisið fundarfrágreiðingarnar frá nevndarfundunum í Føroya Banka. Tað má annars sigast, at meiravsetingar uppá 1-1,5 mia. krónur hava týðning í einum roknskapi, sjálvt um vit tosa um ein banka.

Tað er orsök til, at Jyllands-Posturin sigur, at grannskoðararnir hava avgreitt uppgávuna, til botnkaraktar.

Niðurstøðan hjá kanningarnevndini er eisini, at tað ikki er samanhangur millum tað, sum grannskoðararnir hava skrivað í protokollini, og tað sum teir hava sagt undir avhoyringunum hjá kanningarnevndini.

Tá søgdu teir, at teir ikki kendu innihaldið í referatunum, og tí ikki vistu um tørvin fyri meiravsetingum uppá 1-1,5 mia. kr.

Ymskar roknskaparreglur

Orsøkin til, at vandi var fyri so stórum meiravsetingum var, at Føroya Banki brúkti aðrar avsetingarreglur enn høvudspartæigarin, Den Danske Bank.

Danir áttu 60% av parta-peninginum og høvdu tí meirilutan. Teir áttu fleiri nevndarlímur, umframt at teir áttu meginparturin av dagligu leiðsluni í bankanum.

Í slíkum førum er vanligt, og ikki minst góður roknskaparsíður, at »dótturfelagið« brúkar somu roknskaparhættir sum »móðurfelagið«.

So var ikki í Føroya Banka. Og tað var, sambært Jyllands-Posten eisini orsøkin til, at avsetingarnar í Føroya Banka vóru so smáar.

Sambært Jyllands-Posten

sigur frágreiðingin, at leiðslan í Føroya Banka, bert avsetti uppá teir mest hopleysu kundarnar. Teir kundarnar, har hvør króna í veruleikanum var mist.

Hetta er ikki í samsvar við lógina. Tað verður sagt, at eitt tap skal takast, tá tað hóttir. Tað vil siga, um tað er ein møguleiki fyri, at pengarnir eru mistir, so skulu avsetingar gerast í roknskapinum.

Sambært tí, sum stendur í Jyllands-Posten, hevur Føroya Banki heldur ikki gjørt hetta.

Tað kann tí tykjust sera løgið, at Den Danske Bank hevur latið hetta um seg ganga. Ein av frágreiðingunum kann vera, at teir við vilja hava skavað út yvir, tað vónaligu stóðu, bankin var í, við teirri grundgeving, at bankin skuldi seljast.

Høvdu grannskoðararnir

rokt sína uppgávu til lítar, høvdu teir gjørt vart við hetta frávik.

Og tað hava hvørki Jørgen Frank Jacobsen, ella Pauli Ellefsen gjørt.

Pauli Ellefsen hevur annars greitt kanningarnevndini frá, at eitt ella tvey av starvsfólkum hansara, hava lisið allar nevndarfundarfrágreiðingar ígjøgnum, og gjørt referat av tí sum í teimum stóð. Tey hava bara ikki tikið nakað við um tær 1-1,5 mia. kr.

Samanlagdi bankin

Niðurstøðan í greinini hjá Jyllands-Posten er, at antin hevur grannskoðarin hjá A. P. Møller og Den Danske Bank, gjørt eitt vónaligt arbeiði í Føroyum, ella hevur hann ikki sagt allan sannleikan.

Sama stóðan má tí eisini vera galdandi fyri Paula Ellefsen.

Og hvør av teimum báðum møguleikum er betri, má lesarin sjálvur taka stóðu til.

Tað kann tí tykjust sera løgið, at grannskoðanin av samanlagda Føroya Banka, liggur í hondunum á somu grannskoðaravirkjum, sum hon gjørdi í gamla Føroya Banka. Hjá grannskoðaravirkjunum Grothen & Perregaard og KPMG Pauli Ellefsen P/F.

Persónarnir eru ikki teir somu, men virkini eru tað.

Hvussu kann Fíggingargrunnurin hava álit á, at grannskoðaravirki nú greiða sínar skyldur á rættan hátt, tá tey sambært frágreiðingini hjá kanningarnevndini í bankamálinum ikki gjørdur tað við 1992-roknskapinum.

Hetta er ein spurningur, sum bert ábyrgdarpersónarnir í Fíggingargrunninum kunnu svara uppá.

Jyllands-Posten heldur í øllum førum, at Jørgen Frank Jacobsen er komin sera illa frá uppgávuni í Føroya Banka.

Og tað má eisini verða galdandi fyri Paula Ellefsen.